

Aan de Rekenkamercommissie

Datum: 11 oktober 2021
Kenmerk: Z.HHL
Onderwerp: onderzoeksrapport jeugdzorg

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Met deze brief wil het college graag reageren op uw onderzoeksrapport over de uitvoering van de jeugdzorg. Hierin presenteerde u aantal conclusies, namelijk:

1. het ontbreken van een actueel beleidskader,
2. geen zicht op doeltreffendheid,
3. onvoldoende informatievoorziening richting de raad,
4. het ontbreken van een duidelijke koers,
5. dat er indicaties zijn voor verbetering en
6. dat de raad zoekende is naar haar positie binnen het dossier jeugdzorg.

Ook wordt een aantal aanbevelingen gedaan:

1. stel in een beleidsplan concrete doelen vast;
2. maak op basis van de vastgestelde doelstellingen een tijdspad;
3. stel indicatoren op waarover informatie wordt aangeleverd en
4. verzoek het college nader onderzoek te doen naar de vraag of de juiste zorg op de juiste plek terecht komt.

Het college heeft kennis genomen van deze conclusies en aanbevelingen. Het onderzoeksrapport zelf geeft een genuanceerder beeld weer van de uitvoering van de jeugdzorg dan de uiteindelijke conclusies die nu voorliggen doen vermoeden. Het college herkent zich daarom niet in deze conclusies. Drie van de vier aanbevelingen hebben momenteel al alle aandacht van het college en worden deels al uitgevoerd. Hieronder lichten we dit toe.

De belangrijkste conclusie, waar andere conclusies vervolgens op voortbouwen, is dat een actueel beleidskader ontbreekt. Hierbij wordt alléén verwezen naar het beleidsplan Jeugdhulp. Dit beleidsplan is inderdaad niet van recente datum. De doelstellingen uit dit plan zijn wel nog steeds leidend voor de uitvoering van de jeugdzorg, zoals ook in het rapport zelf vermeld staat. Door te stellen dat een actueel beleidskader ontbreekt en hierbij alleen te verwijzen naar het niet geactualiseerde beleidsplan jeugdhulp, doet het rapport geen recht aan alle inspanningen die de afgelopen jaren gedaan zijn. Er zijn namelijk meerdere beleidskaders die richting geven aan en sturend zijn voor de uitvoering van de jeugdzorg. Deze worden wel in het rapport genoemd, maar komen niet terug in de conclusie.

Beleidskaders die richting geven aan en sturend zijn voor de uitvoering van de jeugdzorg, zijn:

- Het Plan van Aanpak Jeugdhulp 2019-2022
- Het door de raad recentelijk vastgestelde Koersdocument
- De Beheersmaatregelen Jeugd
- Regionaal bindende afspraken en kaders, bijvoorbeeld:
 - Regionaal actieprogramma Geweld hoort nergens thuis
 - De regionale Transformatieagenda Jeugd
 - Het Samenwerkingsprotocol Groninger Gemeenten en Gecertificeerde instellingen
 - De verwijsindex Zorg voor Jeugd
 - Spoed voor Jeugd

De kaders van het recentelijk vastgestelde Koersdocument worden momenteel verder uitgewerkt in een beleidsplan Sociaal domein en Samenlevingszaken met concrete beleidsdoelstellingen voor de komende vier jaar. Het college kiest er hier bewust voor een *integraal* beleidsplan op te stellen en niet een beleidsplan alleen gericht op jeugdhulp. Zo borgen we de verbinding tussen het sociaal domein en andere beleidsvelden zoals sport, kunst en cultuur en onderwijs. Om de beleidsdoelstellingen te behalen en de voortgang goed te kunnen volgen, stelt het college vervolgens een jaarlijks uitvoeringsplan vast waarin concrete activiteiten voor dat jaar staan. Dit sluit naadloos aan bij aanbevelingen 1 en 2.

Gemeente Het Hogeland is zowel ambtelijk als bestuurlijk nauw betrokken bij het ontwikkelen van bindende kaders. Ambtelijk door deelname aan het Strategisch Opdrachtgeversoverleg (SOO) en diverse werkoverleggen van het SOO en de RIGG en als gedelegeerd opdrachtgever voor het maken van een regiovisie in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap. Bestuurlijk door deelname aan de adviescommissie jeugd van het DB PG&Z.

Tenslotte is ook de begroting van de gemeente Het Hogeland een duidelijk kader dat richting geeft aan de uitvoering. De huidige beleidsdoelstellingen staan in de begroting, met daarbij een aantal beleidsindicatoren. Deze begroting is door de raad vastgesteld. Hierop wordt periodiek gerapporteerd middels de P&C-cyclus en onder andere de Monitor Sociaal Domein. Met het nieuwe beleidsplan worden straks ook nieuwe beleidsdoelstellingen vastgesteld. Hieraan koppelen we beleidsindicatoren die terugkomen in de begroting en waarover het college vervolgens in de monitor Sociaal Domein aan de raad rapporteert. Aanbeveling 3 gaat hierover. Deze aanbeveling wordt al uitgewerkt.

Dit brengt ons op de conclusies over doeltreffendheid. Via de instrumenten van de P&C-cyclus (voorjaarsnota, najaarsnota, jaarstukken), de Monitor Sociaal Domein en de Tussentijdse informatievoorziening Jeugdwet informeert het college de raad periodiek over de mate waarin we de beleidsdoelstellingen uit de begroting realiseren. In het beeld dat wordt neergezet - dat de raad niet volledig, niet tijdig en in sommige gevallen niet juist wordt geïnformeerd - herkent het college zich niet. Onderbouwing in het rapport van de Rekenkamercommissie ontbreekt. Het tijdig en juist informeren van de raad is erg belangrijk voor het college. We staan open voor concrete en haalbare verzoeken.

Het college erkent wel dat er eerder ontevredenheid was van raadsleden ten aanzien van de informatievoorziening. Hierover zijn diverse gesprekken gevoerd. Het resultaat is dat we de Monitor Sociaal Domein opnieuw hebben ingesteld en dat de raad tussentijds informatie ontvangt specifiek over jeugdhulp. Het onderzoeksbureau heeft een eigen normenkader gebruikt voor het beoordelen van de monitor. Hieruit komt naar voren dat bepaalde sturingsinformatie ontbreekt, zoals het soort verwijzer of het soort hulpvorm. De genoemde informatie is beschikbaar en kan eenvoudig toegevoegd worden aan de Monitor Sociaal Domein of de Tussentijdse informatievoorziening Jeugdwet als de raad dit wenst.

Het college vraagt zich echter af of nog meer informatie de raad ook daadwerkelijk in staat zal stellen om meer grip te krijgen en op hoofdlijnen te kunnen sturen. Ondanks alle sturingsinformatie die er nu al is, blijkt de praktijk weerbarstig en zien we nog te weinig veranderingen in de kosten van de jeugdzorg. De ontwikkelingen die volgen uit de beheersmaatregelen zijn in financiële zin op het totaalniveau van de jeugdzorg nog onvoldoende om de taakstellingen te realiseren. Echter binnen de verschillende productcategorieën zijn er weldegelijk ontwikkelingen waarneembaar. Hierbij merken we op dat het niet kunnen realiseren van de taakstellingen binnen de jeugdzorg niet het gevolg is van het hebben van onvoldoende informatie en grip op de jeugdzorg.

De aandachtspunten uit conclusie 5 zijn bij het college bekend. De wachttijd en wachtlijstenproblematiek hebben de volste aandacht. Alle jeugdigen op de wachtlijsten zijn in beeld en er worden allerlei interventies gepleegd om de wachtlijsten te verkorten. Het cliëntervaringsonderzoek heeft inderdaad een aantal jaren niet plaatsgevonden. Voorheen werd dit door de RIGG uitgevoerd voor alle gemeenten. Door de veranderende rol van de RIGG is dit onderwerp bij de afzonderlijke gemeenten teruggelegd. Het voornemen is dit in 2022 weer op te pakken, samen met de cliëntervaringsonderzoeken voor Wmo en Minimabeleid.

Dat de raad zoekende is naar haar positie binnen het dossier jeugdzorg, blijkt uit de opdracht van de Rekenkamercommissie om dit onderzoek uit te laten voeren. Over deze conclusie kan het college weinig zeggen. Het is aan de raad om positie te bepalen en door het vaststellen van beleid de kaders mee te geven voor de uitvoering. Hier horen ook de financiële kaders bij. De raad stelt de begroting vast en daarmee de verdeling van middelen. Het college geeft binnen deze kaders zo goed mogelijk uitvoering aan de taken.

Het college heeft de opdracht de jeugdzorg zo goed mogelijk binnen de kaders uit te voeren en de kosten te reduceren. We hebben grip op het proces en steeds beter inzicht in cijfers en data. Ondanks een daling in het aantal jeugdigen met een jeugdzorgindicatie dalen de uitgaven in 2021 nog onvoldoende. Wel is de significante stijging van voorgaande jaren een halt toegeroepen. We hopen daarmee op een kantelpunt aangekomen te zijn. Dat de daling van de uitgaven vooralsnog onvoldoende is gerealiseerd betreuren we enorm en werken hard aan verbeteringen. Dat laatste hopen we met het voorgaande duidelijk te hebben gemaakt.

Wij gaan er vanuit dat u deze reactie nog verwerkt in het definitieve rapport.

Met vriendelijke groet,
College van burgemeester en wethouders van
gemeente Het Hogeland,

H.J. Bolding
Burgemeester

P.P.M. van Vilsteren
Gemeentesecretaris